

**ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΣΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
(13 Φεβρουαρίου 1995)**

ΠΑΡΟΝΤΕΣ: Υπουργός Παιδείας Γ. Α. Παπανδρέου, Ι. Πανάρετος, οι Πρυτάνεις Ν. Μαρκάτος (ΕΜΠ), Α. Κιντής (Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών), Δ. Γλάρος (Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων), Γ. Γραμματικάκης (Πανεπιστήμιο Κρήτης), Ανδρ. Καραμάνος (Αντιπρύτανης Γεωργικού Πανεπιστημίου), και οι Πρόεδροι των ΤΕΙ Π. Ντόβας (Αθηνών), Π. Κικίλιας (Πειραιά), Κ. Δελίδης (Κοζάνης), Ν. Βαρδής (Κρήτης), Σ. Καπλάνης (Πάτρας).

Γ.Α.Παπανδρέου: Σας καλωσορίζω στην συνάντηση αυτή. Την θεωρώ ιδιαίτερα σημαντική γιατί, όπως αντιλαμβάνομαι, είναι η πρώτη φορά που γίνεται μια τέτοια συνάντηση. Ελπίζω όμως η συνάντηση αυτή να αποτελέσει την αρχή μιας γόνιμης και εποικοδομητικής συνεργασίας των Πανεπιστημίων και των ΤΕΙ και ένος διαλόγου που θα πρέπει να έχει διάρκεια.

Όπως σας έχω πει ήδη, αλλά έχω και δημόσια δηλώσει, με την συγκρότηση της επιτροπής αυτής ελπίζω να ξεκινήσει μια ουσιαστική διαδρακασία. Γι' αυτό τον λόγο δεν πρόκειται να προχωρήσω σε καμιά νομοθετική ρύθμιση πριν ολοκληρωθούν οι εργασίες της επιτροπής. Αν η επιτροπή καταλήξει σε πόρισμα σας διαβεβαιώνω ότι θα το υιοθετήσω πλήρως.

Επειδή το θέμα των ΤΕΙ αλλά και οι σχέσεις των ΤΕΙ με τα Πανεπιστήμια ενδιαφέρουν άμεσα την κοινωνία, θα ήθελα η επιτροπή να ασχοληθεί και με την μορφή που θα πρέπει να έχει το Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας. Γι' αυτό περιμένω τις προτάσεις σας. Αν υπάρξουν προτάσεις θα τις χρησιμοποιήσω στο νομοσχέδιο που προτίθεμαι να καταθέσω στη Βουλή. Από τις συζητήσεις που είχα μαζί σας κατέληξα στο συμπέρασμα ότι η πρόταση της Συνόδου των Πρυτάνεων να συμμετάσχει στην επιτροπή ως εκπρόσωπός μου ο κ. Ι.Πανάρετος, βρίσκει σύμφωνη και την Σύνοδο των Προέδρων των ΤΕΙ. Γι' αυτό τον λόγο τον όρισα εκπρόσωπό μου και του ανέθεσα τον συντονισμό των εργασιών της επιτροπής. Η πείρα του στα θέματα παιδείας, αλλά και το γεγονός ότι είναι αποδεκτός και από τα δύο μέρη, ελπίζω να βοηθήσει στην καλύτερη λειτουργία της επιτροπής.

Θα ήθελα να ακούσω τις απόψεις σας για το θέμα που μας απασχολεί.

Ντόβας: Φοβούμαι ότι θα πρέπει να γίνει πιστοποίηση. Θα πρέπει όμως η επιτροπή που θα κάνει την πιστοποίηση να είναι αντικειμενική. Να είναι η ίδια επιτροπή για όλα τα Ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Θα πρέπει να προσδιορίσει με σαφήνεια το πρόβλημα.

Γ.Α.Παπανδρέου: Συμφωνώ ότι δεν υπάρχει αντικειμενική εικόνα των ιδρυμάτων αυτή την στιγμή, είναι ανάγκη να διαμορφωθεί αυτή η εικόνα.

Γλάρος: Υπάρχει πρόβλημα σχεδιασμού της παιδείας. Δεν υπάρχει στην ουσία σχεδιασμός. Υπάρχουν ειδικότητες που είναι ίδιες στα Πανεπιστήμια και στα ΤΕΙ. Το πρόβλημα πρέπει να αντιμετωπισθεί χωρίς αντιπαραθέσεις. Τα ερωτήματα είναι πολλά και χρειάζεται σχεδιασμός. Θα πρέπει να μας απασχολήσει κυρίως τι κάνουμε με την τεχνική παιδεία. Είναι βέβαιο ότι υπάρχει ανάγκη μεσαίων στελεχών.

Κιντής: Γνωρίζω το πρόβλημα όχι όμως σε όλη του την διαστάση. Τα ΤΕΙ λειτουργούν αρκετά χρόνια. Άλλα είναι καλά άλλα δεν είναι. Η διαφοροποίηση υπάρχει μεταξύ των τμημάτων και όχι μεταξύ των ιδρυμάτων. Χρειάζεται αξιολόγηση σε συνάρτηση με τις ανάγκες της κοινωνίας. Δεν τίθεται αυτή την στιγμή θέμα αξιολόγησης των Πανεπιστημίων. Αξιολόγηση των Πανεπιστημίων χρειάζεται αλλά σε άλλη λογική. Υπάρχουν τμήματα και στα Πανεπιστήμια και στα ΤΕΙ που θα έπρεπε να είναι σε διαφορετικό επίπεδο. Αυτό συμβαίνει ακόμα και στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Αυτό όμως είναι διαφορετικό θέμα από την αξιολόγηση των ΤΕΙ για την δημιουργία ενιαίας τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Δεν φτάνει η πολιτική ρύθμιση. Εάν τμήματα πανεπιστημιακά ή ΤΕΙ δεν εξυπηρετούν ανάγκες, θα τα καταργήσει η κοινωνία.

Μαρκάτος: Το πρόβλημα των ΤΕΙ δεν συμπίπτει με την εκτίμηση των ΤΕΙ για το ποιο είναι το πρόβλημα. Υπάρχει ψυχολογικό πρόβλημα, αλλά δεν θα το λύσει η πολιτεία. Κακώς θέλουν να γίνουν Πανεπιστήμια. Ο μαθηματικός που παίρνει Μ.Sc. Ηλεκτρολόγου Μηχανικού δεν είναι ηλεκτρολόγος μηχανικός. Υπάρχει δεδομένο: Αυτό είναι το σχέδιο νόμου. Πρέπει να δούμε πως μπορούμε να ξεφύγουμε από αυτό. Συμφωνώ ότι πρέπει να γίνει αξιολόγηση και για τους δύο. Στο νομοσχέδιο όμως να αναφέρεται η αξιολόγηση για τα ΤΕΙ. Τα κριτήρια που θα χρησιμοποιηθούν πρέπει να είναι από κοινού συμφωνημένα. Θα πρέπει να εκφράσουν γι' αυτό τις απόψεις τους οι Καθηγητές των ΑΕΙ, οι Καθηγητές των ΤΕΙ και οι παραγωγικές τάξεις. Όσα ΤΕΙ περάσουν από την αξιολόγηση θα ενταχθούν στο νομοσχέδιο. Όσα δεν περάσουν να γίνουν ΙΕΚ. Οι απόψεις αυτές που εκθέτω αναφέρονται στα τμήματα που σχετίζονται με σπουδές για Μηχανικούς.

Καπλάνης: Να δημιουργηθεί μια Ad hoc επιτροπή. Η επιτροπή αυτή είναι ένα καλό ξεκίνημα. Το Σ/Ν επιφέρει τομές που δεν είχαν τολμηθεί στο παρελθόν. Χρειάζεται η αξιολόγηση και το Credit Transfer. Επίσης να ξεφύγουμε από την λογική ένα τμήμα ένα πτυχίο. Τα Πανεπιστήμια και τα ΤΕΙ πρέπει να είναι παράλληλοι και ανεξάρτητοι φορείς. Και οι δύο από κοινού υπεύθυνοι για την τριτοβάθμια εκπαίδευση. Δεν πρέπει να μείνουμε στους τίτλους. Πρέπει να δημιουργηθούν κοινές επιτροπές και τα δύο σκέλη της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης να είναι συνεγγυητές της ποιότητας.

Δελίδης: Σπούδασα στο Πολυτεχνείο. Οι σκέψεις του κ. Μαρκάτου είναι πολυγωνικές και είναι δύσκολο να τις παρακολουθήσει κανείς. Υπάρχει πρόβλημα ζήτησης τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και πρόβλημα Ιδιωτικών Πανεπιστημίων. Δεν είναι δυνατόν να γίνει κεντρικός σχεδιασμός. Χρειάζεται να αυξηθεί η πρόσβαση στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση. Κάθε υποψήφιος πηγαίνει κάπου και με την δική του ευθύνη. Αν δεν υπήρχαν οι κινητοποιήσεις οι πανεπιστημιακοί δεν θα ενδιαφέρονταν.

Τα Τεχνικά και τα Πολυκλαδικά Λύκεια ικανοποιούν τις ανάγκες σε τεχνολογικές σπουδές σε πρώτο βαθμό. Τα ΙΕΚ μπορούν να καλύψουν τον ενδιάμεσο κύκλο. Τα στελέχη εφαρμογής πρέπει να κάνουν και έρευνα, δεν υπάρχει κενό μεταξύ τους.

Αν δοθούν ίσες ευκαιρίες θα αυξηθεί και η έρευνα. Πρέπει να υπάρχει κοινή παρουσία (Ευρωπαϊκή και Βαλκανική). Να γίνει η αξιολόγηση γιατί πρέπει να κατατεθεί το Σ/Ν.

Γραμματικάκης: Προσυπογράφω τις προτάσεις της Συνόδου Πρυτάνεων. Δεν έχω λάβει δημόσια θέση για το συγκεκριμένο θέμα. Δυστυχώς, στη χώρα μας υπάρχει τάση ανωτατοποιήσεων σε πολλές πλευρές. Πρόσφατα έγινε μονιμοποίηση των βοηθών. Δυστυχώς δεν υπήρξε ποτέ αξιολόγηση στην εκπαίδευση. Υπό το κράτος τέτοιων πιέσεων φθάνουμε σε διοικητικά μέτρα.

Θεωρώ την σημερινή συνάντηση εξαιρετικά σημαντική. Χρειάζεται να γίνει συζήτηση επί της ουσίας. Πολλά από τα ΤΕΙ έχουν ξεφύγει από την προκαθορισμένη μοίρα. Δεν ξέρω την τελική μορφή του Σ/Ν. Δεν ξέρω τι λέει αυτό. Οτιδήποτε όμως γίνει πρέπει να έχει προοπτική. Δεν πρέπει να είναι πάλι ένα διοικητικό μέτρο. Δεν μπορούμε να οδηγηθούμε σε αυτόματες προαγωγές. Κάτι παρόμοιο έγινε με το Χαροκόπιο όπου ξαφνικά με διοικητική πράξη έγινε Πανεπιστήμιο. Και εκεί έγιναν τα ίδια λάθη. Πιστεύω ότι μπορεί να βρεθεί τρόπος να ικανοποιηθούν τα σωστά αιτήματα των ΤΕΙ.

Είναι αρνητικό ότι σε κάθε συζήτηση μπαίνουν όλα τα θέματα. Δεν υπάρχει λογικός σχεδιασμός. Με πιάνει τρόμος όταν ακούω για χάρτη της Παιδείας.

Γ.Α.Παπανδρέου: Θεωρώ αρνητικό ότι βρισκόμαστε για πρώτη φορά κάτω από αυτές τις συνθήκες. Ίσως υπάρχει κάποια ευθύνη. Η έλλειψη διαλόγου αυτής της μορφής ερμηνεύει και την κατάσταση που βρισκόμαστε. Υπάρχουν προκαταλήψεις. Πρέπει να προσπαθήσουμε να ξεφύγουμε από αυτές. Αν είναι να περιμένουμε να διαμορφωθεί το κατάλληλο κλίμα, χάνουμε το τραίνο. Υπάρχουν κοινά σημεία. Υπάρχει διάθεση για συνεργασία. Δεν πρέπει να δημιουργούμε νέες εντάσεις, αλλά να διαμορφώνουμε κλίμα συνεργασίας.

Είναι απαραίτητο να δούμε τις ανάγκες της αγοράς και της κοινωνίας. (Τόσο τα ΑΕΙ όσο και τα ΤΕΙ). Παρόμοια προβλήματα έχουν εμφανιστεί από την δημιουργία τμημάτων Πανεπιστημίων χωρίς σχεδιασμό.

Υπάρχει ανάγκη για μεσαία στελέχη. Δυστυχώς, δεν υπάρχει τεκμηρίωση σε βάθος.

Είναι επίσης διαπιστωμένη η ανάγκη για αύξηση των θέσεων στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Υπάρχει κοινωνική ζήτηση. Υπάρχει όμως και οικονομική πίεση (αφού υπάρχουν χρήματα που διαθέτει ο μέσος Έλληνας και τα επενδύει στην Παιδεία). Η έλλειψη σχεδιασμού είναι εμφανής. Έντονη όμως είναι και η ανάγκη για αξιολόγηση των σπουδών σε όλη την τριτοβάθμια εκπαίδευση. Αυτό άλλωστε κάνει και η Ευρωπαϊκή Ένωση από την οποία δεν μπορούμε να αποκοπούμε. Ίσως δούμε μελλοντικά την Ευρωπαϊκή Ένωση να παίρνει ακόμα περισσότερες αρμοδιότητες. Δεν είναι δυνατό όταν κάποιος πάρει M.Sc. στην Αγγλία, εμείς να το αγνοούμε επειδή το πρώτο του πτυχίο είναι από ΤΕΙ. Είναι επίσης απαραίτητο να υπάρξει απεμπλοκή του ακαδημαϊκού τίτλου από επαγγελματικά δικαιώματα.

Υπάρχει βέβαια το ερώτημα τί θα γίνει με τα ΤΕΙ που δεν έχουν την απαραίτητη ποιότητα. Στην περίπτωση αυτή πρέπει το κράτος να βοηθήσει να βελτιωθεί η ποιότητα.

Γίνεται επίσης συζήτηση για τον χώρο μεταξύ Λυκείου και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Δεν είναι βέβαιο ότι αυτός καλύπτεται σήμερα από τα ΙΕΚ. Σας λέω, για παράδειγμα, ότι σε μια επίσκεψή μου σε επαρχιακή πόλη έψαχνα να βρω το τοπικό ΙΕΚ και κανείς δεν ήξερε να μου πει πού βρίσκεται. Για τον ενδιάμεσο χώρο μεταξύ Λυκείου και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης θα μπορούσαν τα Ιδρύματα να δίνουν ενδιάμεσα διπλώματα.

Γραμματικήκης: Είμαστε, δυστυχώς, η μόνη χώρα με μόνιμους φοιτητές. Θεωρώ ότι η άποψη για την απονομή πρώτου τίτλου σπουδών μετά από μία διετία είναι θετική.

Γ.Α.Παπανδρέου: Δεν υπάρχει μόνο το πρόβλημα των ΤΕΙ. Υπάρχουν και τμήματα που έχουν ιδρυθεί μακριά από την έδρα των ιδρυμάτων που θέλουν και αυτά να εξελιχθούν σε Πανεπιστήμια. Όλα αυτά θα είχαν νόημα αν υπήρχαν διαδικασίες πιστοποίησης και αξιολόγησης. Τις ημέρες αυτές με απασχολεί ένα άλλο πρόβλημα που έχει προκύψει από την έλλειψη υποδομής για την Κτηνιατρική Σχολή που έχει ιδρυθεί στην Καρδίτσα. Αν η πρακτική που έχει ακολουθηθεί μέχρι σήμερα με την ίδρυση νέων τμημάτων συνεχισθεί θα έχουμε πρόβλημα. Υπάρχει άμεση ανάγκη για υιοθέτηση διαδικασιών πιστοποίησης και αξιολόγησης. Φυσικά με κάτι τέτοιο θα αντιστρέψουμε όλη την λογική της εκπαιδευτικής πολιτικής των τελευταίων 40-50 χρόνων. Θα πρέπει ο ακαδημαϊκός τίτλος να είναι αποτέλεσμα μιας διαδικασίας πιστοποίησης. Πρέπει όμως και ο τίτλος που παίρνει ο απόφοιτος των ΤΕΙ να έχει και ευρωπαϊκό κύρος. Έχει φθάσει πια ο καιρός που και τα νέα Ιδρύματα αλλά και νέα τμήματα στα Πανεπιστήμια πρέπει να γίνονται με διαδικασίες που να λαμβάνουν υπόψη τους και την κατάσταση στα ΤΕΙ και να υπάρχουν συνεργασίες. Γι' αυτό θεωρώ ότι είναι απαραίτητη η ίδρυση του Εθνικού Συμβουλίου Παιδείας στο οποίο να συμμετέχουν και τα Πανεπιστήμια και τα ΤΕΙ.

Βαρδής: Συμφωνώ με τις απόψεις που διατύπωσε ο Γ. Γραμματικάκης. Θα πρέπει να δούμε ιστορικά την εξέλιξη των ΤΕΙ για να αντιληφθούμε τί πρέπει να γίνει στη συνέχεια. Τα ΤΕΙ είναι ΝΠΔΔ. Αναπτύχθηκαν μέσω προγραμμάτων της ΕΟΚ. Βρίσκονται μεταξύ ανώτερης και ανώτατης εκπαίδευσης. Δεν εντάσσονται στην οδηγία της ΕΟΚ. Το όργανο που θα κάνει την αξιολόγηση πρέπει να είναι εθνικής εμβέλειας και κύρους. Κατάλληλο για κάτι τέτοιο είναι το ΕΣΥΠ. Αν αυτό γίνει, το οποίο αποτέλεσμα θα έχει κοινωνική αποδοχή χωρίς τριβές.

Κινητής: Θα πρέπει να διαμορφωθεί με σαφήνεια το διαδικαστικό μέρος. Θα πρέπει να ληφθεί υπόψη και η εμπειρία της Αγγλίας.

Κικίλιας: Με τις παρούσες συνθήκες θα πρέπει να εξετάσουμε τί βήματα μπορούμε να κάνουμε άμεσα. Το νερό δεν γυρίζει πίσω. Στο Σ/Ν να προστεθούν οι διορθώσεις που είναι απαραίτητες. Πρέπει να υπάρχει κοινό σύστημα αξιολόγησης για ΑΕΙ-ΤΕΙ. Το Σ/Ν προβλέπει την αξιολόγηση πριν την εφαρμογή του. Είναι ξεκάθαρο το πλαίσιο. Δεν συμφωνώ με την διαπίστωση για τα ΤΕΙ αφού ποτέ δεν έγινε διαπίστωση για οποιοδήποτε πανεπιστημιακό τμήμα. Είναι χρήσιμο να υπάρξουν και διαπανεπιστημιακά προγράμματα.

Γλάρος: Ερχόμαστε καθυστερημένα να σχεδιάσουμε. Έχω και μια άλλη επιφύλαξη: Όταν αλλάζει ο Υπουργός αλλάζει και η πολιτική. Είναι κοροϊδία να μιλάμε για δωρεάν παιδεία. Θα πρέπει να δίνονται

υποτροφίες. Δεν θα είχα αντίρρηση για κοινή αξιολόγηση Πανεπιστημίων και ΤΕΙ.

Γραμματικάκης: Διαπιστώνω ότι η σύσκεψη αυτή είναι μια από τις πιο εποικοδομητικές που έχω λάβει μέρος.

Δελίδης: Νομίζω ότι κάθε τμήμα πρέπει να ζητά με αίτησή του την αξιολόγηση. Το Υπουργείο να προσφέρει την δυνατότητα στην εκπαιδευτική κοινότητα να καθορίζει τα του οίκου της.

Πανάρετος: Νομίζω ότι από την σημερινή συζήτηση προκύπτουν μία σειρά από γενικές παρατηρήσεις.

- Δεν είναι σωστό να υπάρχει διοικητική και ισοπεδωτική “αναβάθμιση”.
- Θα πρέπει να υπάρξουν διαδικασίες αξιολόγησης στις οποίες να συμμετέχουν όχι μόνο τα Πανεπιστήμια και τα ΤΕΙ, αλλά και οι παραγωγικοί φορείς.
- Υπάρχει ανάγκη να προσδιορισθεί η διαδικασία που θα ακολουθηθεί.
- Πρέπει επίσης να καθορισθεί ποιοί συμμετέχουν και ποιοί όχι στην διαδικασία αυτή.
- Υπάρχει ανάγκη να εξετασθούν και πολλά θέματα που αφορούν τα Πανεπιστήμια (πώς δημιουργούνται νέα τμήματα, πώς χορηγούνται οι θέσεις ΔΕΠ, κ.λ.π.).
- Ίσως είναι απαραίτητο να υπάρχουν και αξιολογητές από το εξωτερικό.

Γ.Α.Παπανδρέου: Νομίζω ότι έγινε μία πάρα πολύ καλή συζήτηση σήμερα σε εποικοδομητικό πνεύμα. Ελπίζω στις συνεδριάσεις σας ως επιτροπή να καταλήξετε σε συγκεκριμένες προτάσεις. Είναι φανερό, από τη σημερινή μας συζήτηση, η ανάγκη συγκρότησης του ΕΣΥΠ και η δημιουργία σε αυτό επιστημονικών επιτροπών. Γι’ αυτό θα ήθελα στις προτάσεις σας να περιλαμβάνονται και σκέψεις για την δομή του ΕΣΥΠ. Σας εύχομαι καλή επιτυχία στις εργασίες σας.